

Personalprelatur

Ur ett juridiskt perspektiv är Opus Dei en personalprelatur i Katolska Kyrkan. Prelaturerna är hierarkiskt organiserade och ansvarar för specifika pastorala verksamheter.

2005-12-20

Den juridiska form som kallas personalprelatur tog form under Andra Vatikankonciliet.

Konciliedekretet Presbyterorum ordinis (7/12 1965) fastslog att det ”för att utföra vissa specifika pastorala uppgifter för olika sociala

grupper i vissa regioner eller nationer eller till och med i hela världen” i framtiden skulle kunna bildas, bland andra institutioner, ”särskilda stift eller personalprelaturer”.

PERSONALPRELATURERNA

Konciliet företog sig att gestalta en ny juridisk form som, kännetecknad av sin flexibilitet, skulle kunna bidra till att effektivt sprida det kristna budskapet och levnadssätt: på så sätt svarade Kyrkan på det krav som ställs på dess uppdrag, som är förankrat i människornas historia.

Majoriteten av de kyrkliga jurisdiktionsområden som finns idag är territoriella, eftersom de organiseras på basen av de troendes anknytning till det område där de bor. Det typiska fallet är stiftet.

I andra fall är det inte var de troende bor som är avgörande för vilket

kyrklig jurisdiktionsområde de tillhör, utan det beror på andra omständigheter, till exempel yrke, rit, immigrantstatus, ett avtal med jurisdiktionsområdet osv. Detta är fallet till exempel med militärordinariaten och personalprelaturerna.

Personalprelaturerna – som Andra Vatikankonciliet ville främja enligt ovan – förestås av en herde: en prelat som kan vara biskop och utnämns av påven, och som styr prelaturen med ledningsmakt, också kallad jurisdiktionsmakt. Prelaten omges av ett prästerskap, som är sammansatt av sekularpräster, och lekmän, män och kvinnor.

Personalprelaturerna är således institutioner som tillhör Kyrkans hierarkiska struktur, det vill säga de är ett av de sätt som Kyrkan organiserar sig på för att utföra det som Kristus vill av henne. Dess

troende fortsätter emellertid att vara medlemmar i de lokalkyrkor eller stift där de bor.

Genom de kännetecken som beskrivs ovan, bland många andra, skiljer sig personalprelaturerna från ordnarna och allmänt från de olika former för det vigda livet, samt från de rörelser och föreningar som troende kan bilda. Kyrkolagboken förutser att var och en av personalprelaturerna regleras av Kyrkans allmänna rätt och av sina egna stadgar.

PRELATUREN OPUS DEI

Innan Opus Dei blev personalprelatur var det redan en organisk enhet bestående av lekmän och präster som samverkar i en pastoral och apostolisk uppgift med internationell karaktär. Denna konkreta kristna uppgift består i att sprida idealet av helighet mitt i världen, i yrkesarbetet och i vars och ens vanliga omständigheter.

Paulus VI och de efterkommande påvarna beslöt att man skulle studera möjligheten att ge en juridisk konfiguration åt Opus Dei i enlighet med dess natur, en konfiguration som i ljuset av koncilietexterna skulle utformas som en personalprelatur.

1969 började det arbete som behövde utföras för att förverkliga denna anpassning, med medverkan såväl från den Heliga Stolen som från Opus Deis sida. Detta arbete avslutades 1981. Därefter skickade den heliga Stolen en information om proceduren till de fler än tusen biskoparna i de stift där Opus Dei fanns närvarande, för att de skulle inkomma med sina observationer.

När detta steg hade tagits, upprättades Opus Dei av Johannes Paulus II som personalprelatur av internationell karaktär genom den apostoliska konstitutionen Ut sit,

daterade 28 november 1982, som verkställdes den 19 mars 1983. Med detta dokument utfäste påven de stadgar som utgör den särskilda påvliga lagen för prelaturen Opus Dei. Dessa stadgar är de som grundaren hade förberett många år tidigare, med bara de ändringar som behövdes för att anpassa dem till den nya kyrkolagboken.

FÖRHÅLLANDET MELLAN PRELATUREN OCH STIFTEN

Prelaturen Opus Dei är en jurisdiktionsstruktur tillhörande Kyrkans pastorala och hierarkiska organisation. Liksom stiftet, de territoriella prelaturerna, vikariaten, de militära ordinariaten osv. har den en egen autonomi och ordinarie jurisdiktion för att förverkliga sitt uppdrag att tjäna hela Kyrkan.

Av denna anledning är den omedelbart och direkt avhängig av påven, genom

biskopskongregationen. Prelatens fullmakt utsträcker sig till och begränsas av det som angår prelaturens specifika uppdrag:

a) Prelaturens lekmän lyder under prelaten i allt som angår prelaturens uppdrag och konkret det som rör uppfyllandet av de specifika asketiska, utbildningsmässiga och apostoliska åtaganden som antagits i den formella förklaring genom vilken man inkorporeras i prelaturen.

På grund av sitt innehåll faller dessa åtaganden inte under stiftsbiskopens fullmakt. Lekmännen i Opus Dei tillhör samtidigt det stift där de bor och fortsätter därför att lyda under stiftsbiskopen på samma sätt och i samma frågor som övriga döpta personer i stiftet, deras likar.

b) Enligt föreskrifter i Kyrkans allmänna lag och enligt Opus Deis partikulärrätt tillhör de diakoner och

präster som inkardinerats i prelaten det sekulära prästerskapet och lyder helt och hållet under prelaten.

De bör främja en broderlig relation till de andra medlemmarna i stiftets prästerskap och noga hålla sig till de allmänna föreskrifterna för präster. De har också rösträtt samt är valbara när stiftets prästråd konstitueras.

Likaså kan stiftsbiskoparna, efter att ha inhämtat prelatens, eller i dennes ställe hans vikaries, samtycke anförtro prästerna i prelatens prästerskap kyrkliga ämbeten eller uppdrag (som kyrkoherdar, domare osv.) för vilka de endast redogör inför stiftsbiskopen och som de utför i enlighet med dennes riktlinjer.

Opus Deis stadgar(avsnitt 4, kapitel 5) fastställer de kriterier som styr relationerna, präglade av en harmonisk samverkan, mellan prelaten och de stift inom vars

territoriella område prelaturen utför sitt särskilda uppdrag. Några kännetecken för denna relation är följande:

a) Man börjar inte Opus Deis arbete eller upprättar ett av prelaturens centra utan stiftsbiskopens föregående samtycke.

b) För att upprätta en kyrka som skall lyda under prelaturen eller när man anförtror prelaturen redan befintliga kyrkor eller församlingar i stiftet görs en överenskommelse mellan stiftsbiskopen och prelaten eller den behöriga regionalvikarien. I dessa kyrkor följer man stiftets allmänna föreskrifter för kyrkor ledda av sekularpräster.

c) Prelaturens regionala myndigheter håller regelbundet informativ kontakt med stiftsbiskopen i de stift där prelaturen förverkligar sin pastorala och apostoliska uppgift samt med de biskopar som ingår i

biskopskonferensens styrelse och
dess olika organ.

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://opusdei.org/sv-se/article/
personalprelatur/](https://opusdei.org/sv-se/article/personalprelatur/) (2026-03-04)